

הודעה לעיתונות

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים: א' בשבט תשע"ב
25 בינואר 2012
021/2012

תיקון (26/01/2012): תרשימים מס' 3 ו-5, עמ' 3 ו-4 (כולל המלל בעמ' 3).

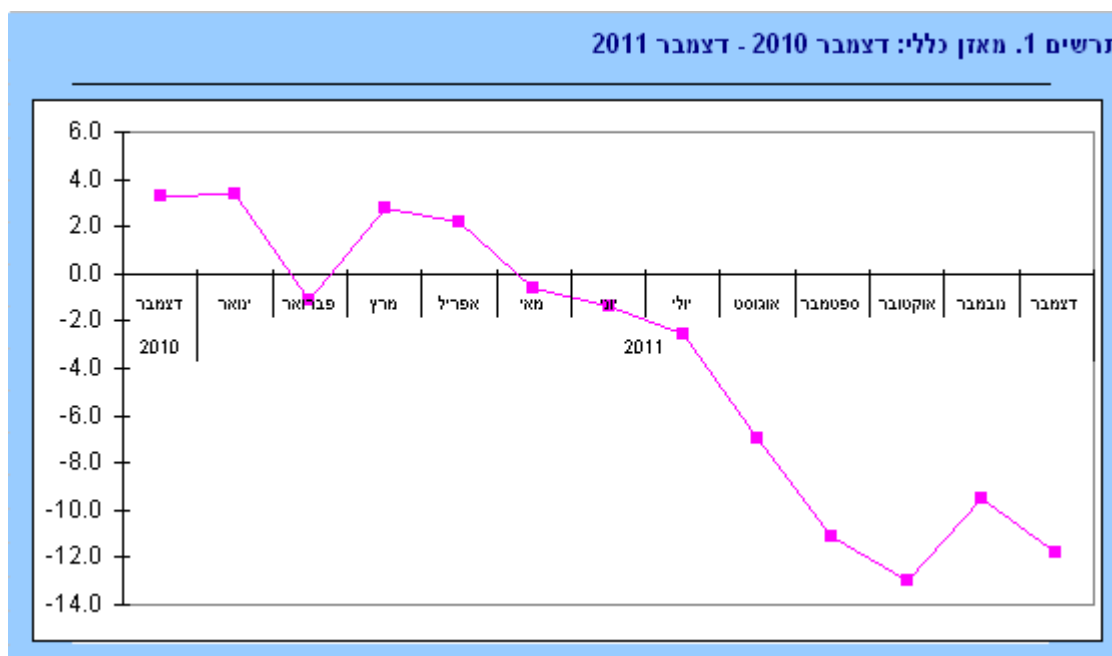
סקר הערכת המגמות בעסקים: רבעון רביעי (אוקטובר- דצמבר) 2011 Business Tendency Survey: Forth Quarter (October – December) 2011

- ציפיות מנהלי החברות במגזר העסקי, על פי נתוני הסקר, לגבי שער החליפין של דולר ארה"ב בעוד שניים עשר חודשים גבוהות מהציפיות בעוד שלושה חודשים. הצפיות לגבי שער החליפין של דולר ארה"ב בעוד שלושה חודשים זהות כמעט לחלוטין עם שער הדולר הממוצע באותו החודש.
- בכל הענפים מלבד מלונאות השיבו מעל 50% מהמדווחים שהמצב הביטחוני אינו מהווה עבורם מגבלה.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) החלה לבצע בחודש דצמבר 2010, סקר חודשי שוטף חדש – סקר הערכת המגמות בעסקים (Business Tendency Survey). הסקר מהווה חלק מסדרת פעולות המתבצעות במסגרת הצטרפותה של ישראל לארגון ה-OECD. המתודולוגיה של הסקר תואמת את ההנחיות של ארגון ה-OECD לסקרים מסוג זה. התוצאות מנותחות באמצעות מאזן. המאזן הוא ההפרש המשוקלל בין אחוז מנהלי החברות אשר דיווחו על הטבה במצב לבין אחוז מנהלי החברות אשר דיווחו על הרעה.

הסקר מתבצע בענפים העיקריים של המגזר העסקי: תעשייה, בינוי, מסחר קמעונאי, שירותים ומלונאות, ראו [בהודעות החודשיות לעיתונות](#).

מאזן כללי

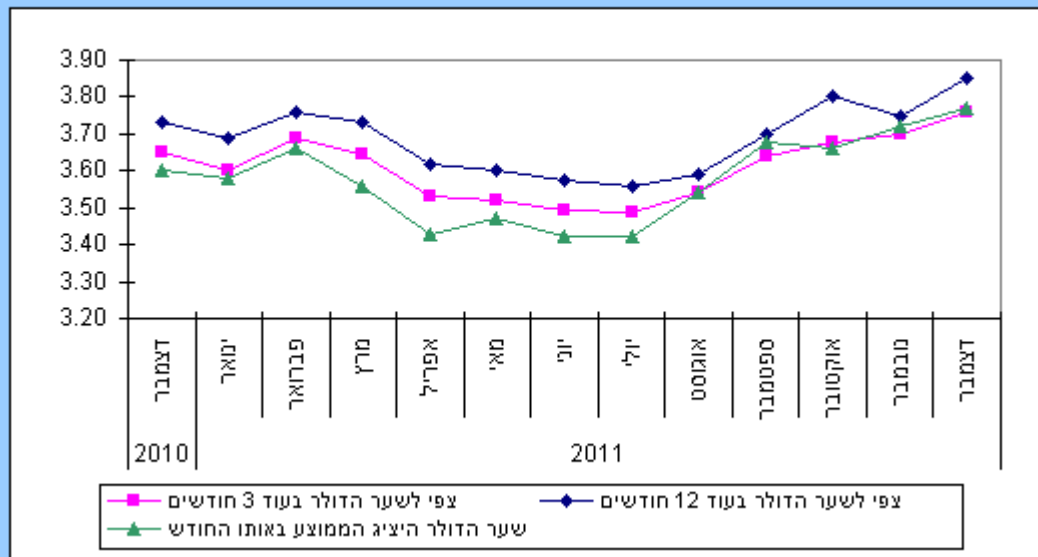

ניתן לראות שקיימת ירידה במאזן הכללי מחודש מרץ 2011. ומחודש מאי 2011 קיים מדד שלילי, כלומר, יותר מנהלים חושבים שיהיה רע מהרגיל לעונה.

כתבה: אילנה דרור, אגף עסקים כלכלה
לקבלת הסברים ניתן לפנות אל יחידת הדוברות בטל: 02-6527845

הערכות לגבי שער החליפין של דולר ארה"ב

תרשים 2. שער החליפין של דולר* ארה"ב והערכות לשינוי בו, דצמבר 2010-דצמבר 2011

על פי נתוני הסקר, ציפיות מנהלי החברות במגזר העסקי לגבי שער החליפין של דולר ארה"ב בעוד שניים עשר חודשים גבוהות מהציפיות בעוד שלושה חודשים: בחודש דצמבר משיבי הסקר ציפו כי שער החליפין כעבור שניים עשר חודשים (דצמבר 2012) יעמוד על 3.85 שקל לדולר, לעומת ציפיות של 3.76 שקל לדולר כעבור שלושה חודשים (מרץ 2012).

הפער בין שני המספרים משקף צפי לפיחות של 2.4% בשער החליפין בין מרץ - דצמבר 2012 (תרשים 2).

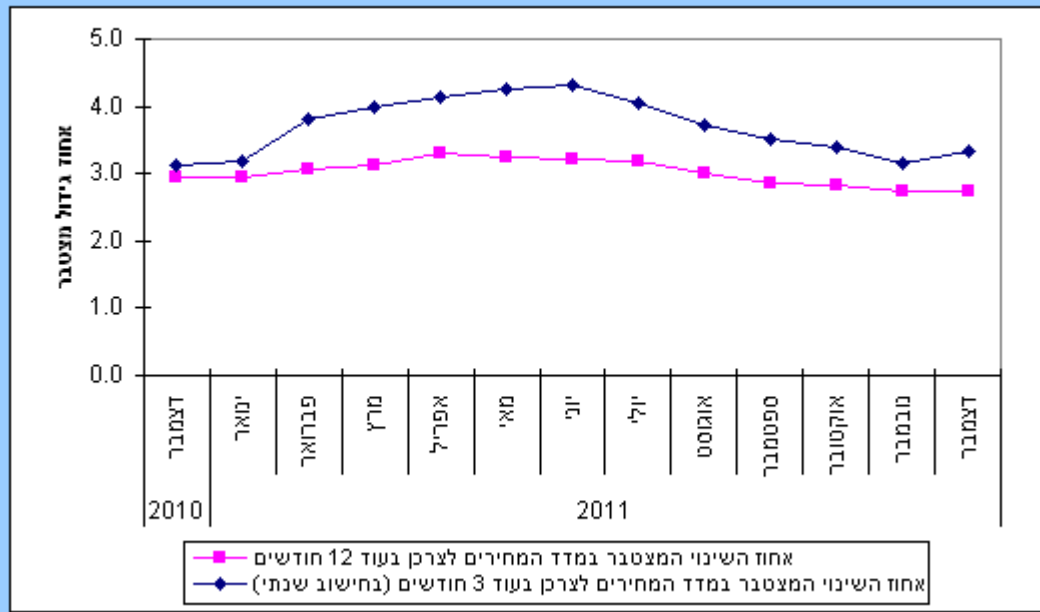
השוואת הציפיות לשער החליפין בפועל, בעת ביצוע הסקר, מלמדת שהחל מחודש אוגוסט 2011 הציפיות של שער החליפין בעוד שלושה חודשים ושער הדולר היציג בפועל כמעט זהות לחלוטין לעומת זאת הציפיות של שער החליפין בעוד שניים עשר חודשים עדיין גבוהות יותר במעט. בחודש דצמבר 2011 נקבע שער החליפין של 3.77 שקל לדולר, בממוצע, לעומת ציפיות של 3.76 שקל לדולר בעוד שלושה חודשים – כלומר זהה כמעט לחלוטין לשער החליפין כיום ו- 3.85 שקל לדולר בעוד שניים עשר חודשים, שמצביע על ציפייה לפיחות.

באשר לשינויים בציפיות לשער החליפין של המטבע האמריקאי מפתחת הסקר בדצמבר 2010, הציפיות היו בעלייה עד חודש פברואר כאשר עלו לרמה של 3.69 ו-3.76 שקל לדולר כעבור שלושה ושניים עשר חודשים, בהתאמה. לאחר מכן, ניתן לראות ירידה בשער הדולר מחודש פברואר ועד חודש יולי (שער הדולר ירד מ-3.66 שקל בממוצע בחודש פברואר ועד 3.42 בחודשים יוני ויולי), הירידה השפיעה גם על הציפיות. במקביל לעלייה בשער הדולר היציג מחודש אוגוסט חלה עלייה גם בציפיות עד שהן הגיעו לרמה הגבוהה ביותר השנה בחודש דצמבר - 3.76 שקל לדולר (ציפיות לשלושה חודשים) ו- 3.85 שקל לדולר (ציפיות לשניים עשר חודשים).

הערכות לגבי השינויים במדד המחירים לצרכן

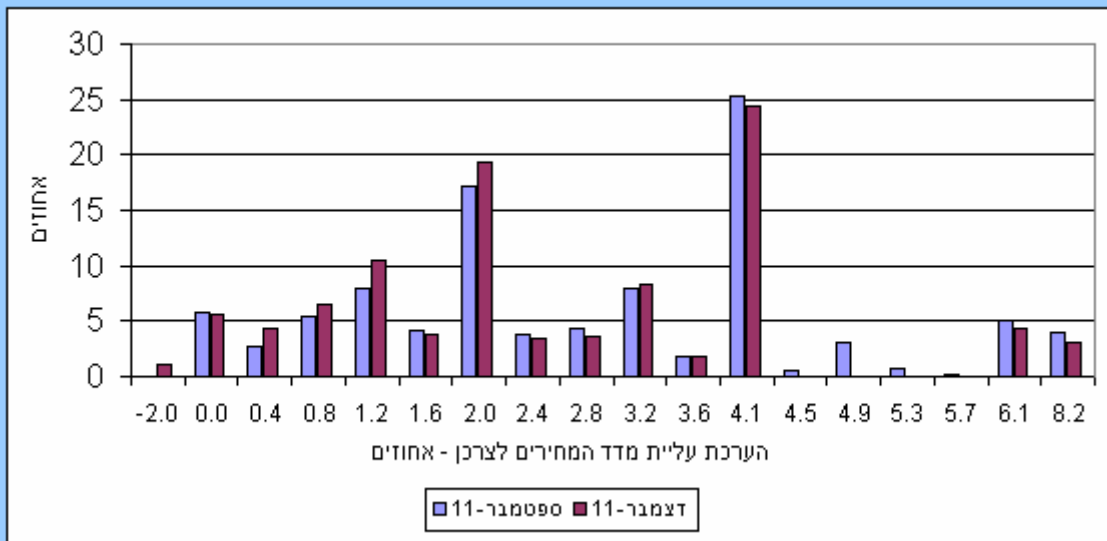
תרשים 3 מציג את הערכות מנהלי החברות בתקופת הסקר כלפי השינויים הצפויים במדד המחירים לצרכן בשלושת החודשים הקרובים ובשניים עשר החודשים הקרובים. כך, במהלך חודש דצמבר 2011, המשיבים בסקר העריכו כי בשניים עשר החודשים הקרובים, כלומר עד דצמבר 2012, צפוי שינוי מצטבר של כ-2.74% במדד המחירים לצרכן. זאת לעומת הציפיות לשינוי מצטבר של 3.32%, בחישוב שנתי, בשלושת החודשים הקרובים (עד מרס 2011).

תרשים 3. הערכת אחוז השינוי המצטבר במדד המחירים לצרכן בעוד 3 חודשים ובעוד 12 חודשים

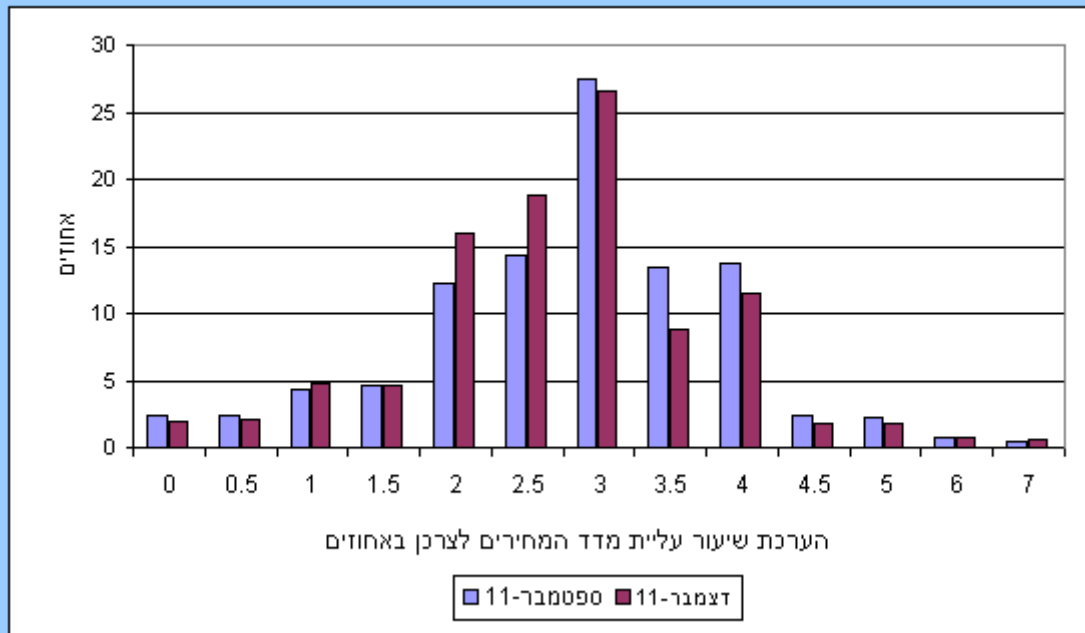
בהסתכלות על התפתחות הציפיות בתקופת הסקר ניתן לציין כי הציפיות לשינויים במדד המחירים לצרכן בשניים עשר חודשים היו יציבות יחסית ונעו בין 2.7% ל-3.3%, בשעה שציפיות לשינויים בשלושה חודשים עלו בהדרגה, מ-3.1% בדצמבר 2010 ל-4.3% במאי ויוני 2011, וכעת נרשמה ירידה ל-3.3% (תרשים 3).

תרשים 4. התפלגות הערכת שיעור עליית המחירים לצרכן בעוד 3 חודשים (נתון מחושב שנתי)

מהשוואה של הערכות מנהלי החברות שדווחו בסקר בחודש דצמבר 2011 להערכות שדווחו בחודש ספטמבר 2011, עולה כי לא חל שינוי מהותי (תרשים 4 ותרשים 5). אצל רוב המשיבים בסקר בדצמבר 2011, הציפיות לעליית מדד המחירים לצרכן כעבור שלושה חודשים, בחישוב שנתי זהות כמעט להערכות בחודש ספטמבר.

תרשים 5. התפלגות הערכת שיעור עליית המחירים לצרכן בעוד 12 חודשים (נתון מחושב שנתי)

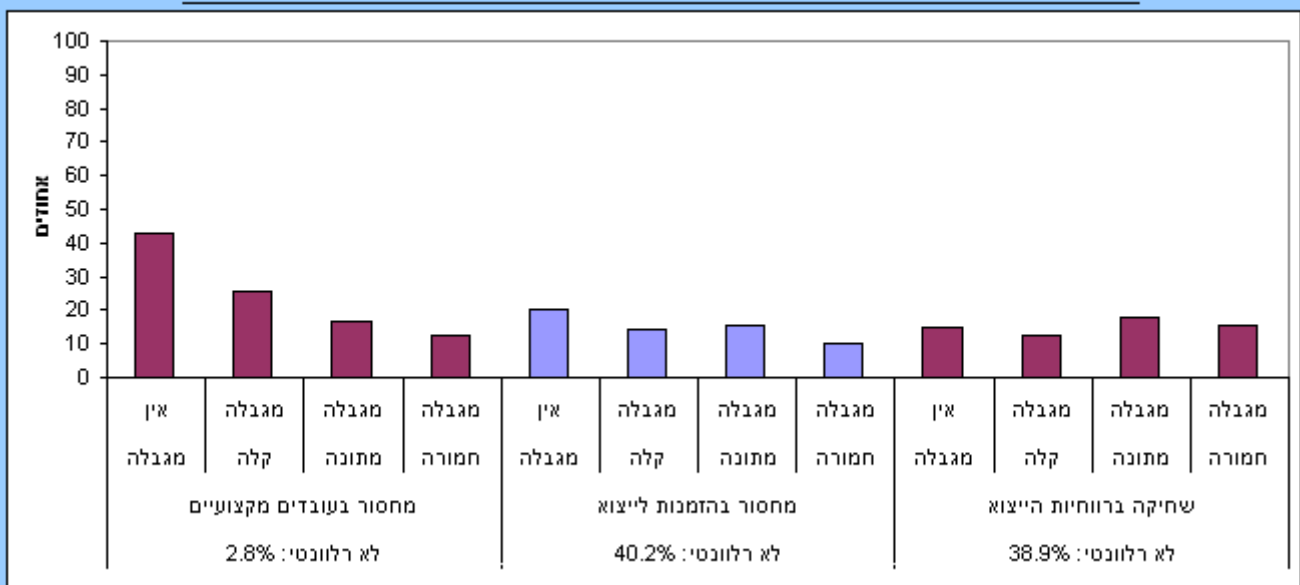

חומרת המגבלות לביצוע פעילות

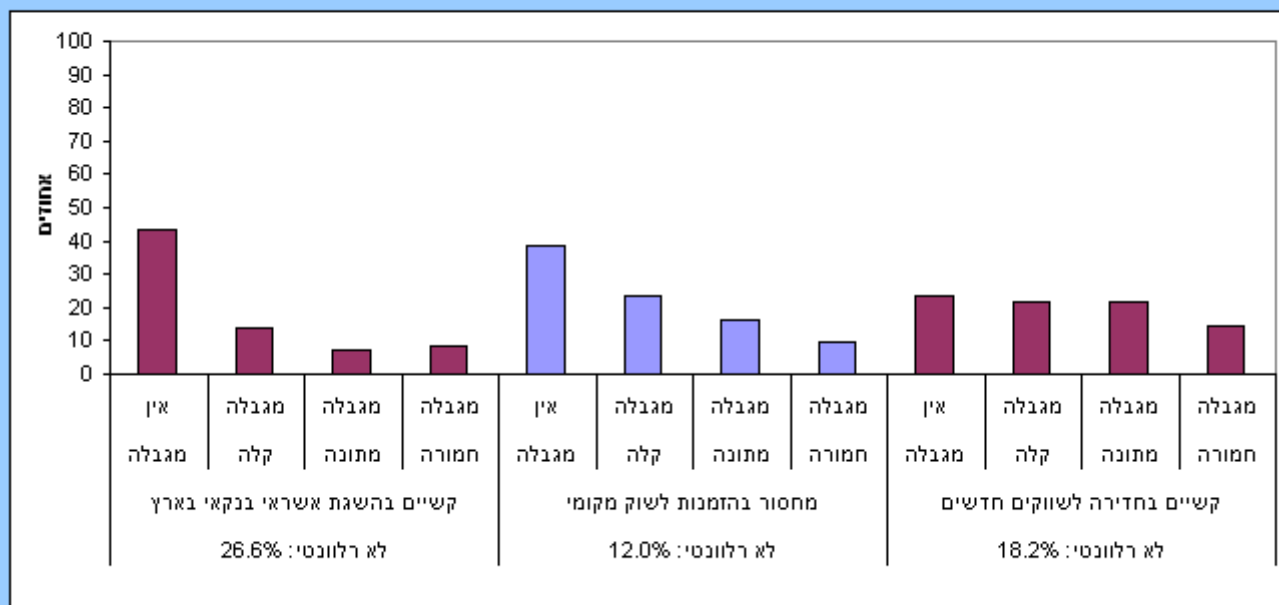
בפני מנהלי החברות הוצגה רשימת מגבלות שהותאמה לפעילות בענף הכלכלי בו פועלת החברה. המנהלים התבקשו לציין את חומרת המגבלות שעשויות להוות מחסום כלשהו בצמיחה או בפעילות העסק. האופנויות הן: אין מגבלה, מגבלה קלה, מגבלה מתונה ומגבלה חמורה או לא רלוונטי. בגרפים להלן ניתן לראות את ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי לכל אחת מהמגבלות לפי חומרת המגבלה בכל ענף כלכלי. בנוסף צוין בתחתית המגבלה כמה משיבים ענו לא רלוונטי על כל המגבלה (יחד מסתכם ל- 100% משיבים).

ענף התעשייה

תרשים 1-6. ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי על המגבלות בביצוע הפעילות בענף התעשייה

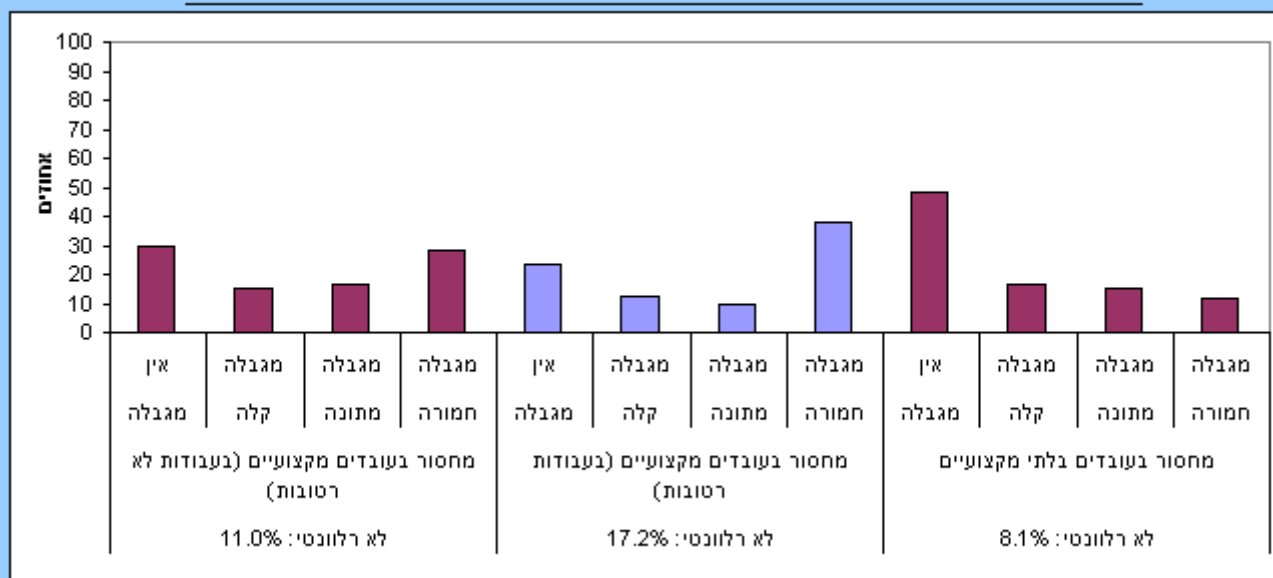
תרשים 6-2. ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי על המגבלות בביצוע הפעילות בענף התעשייה

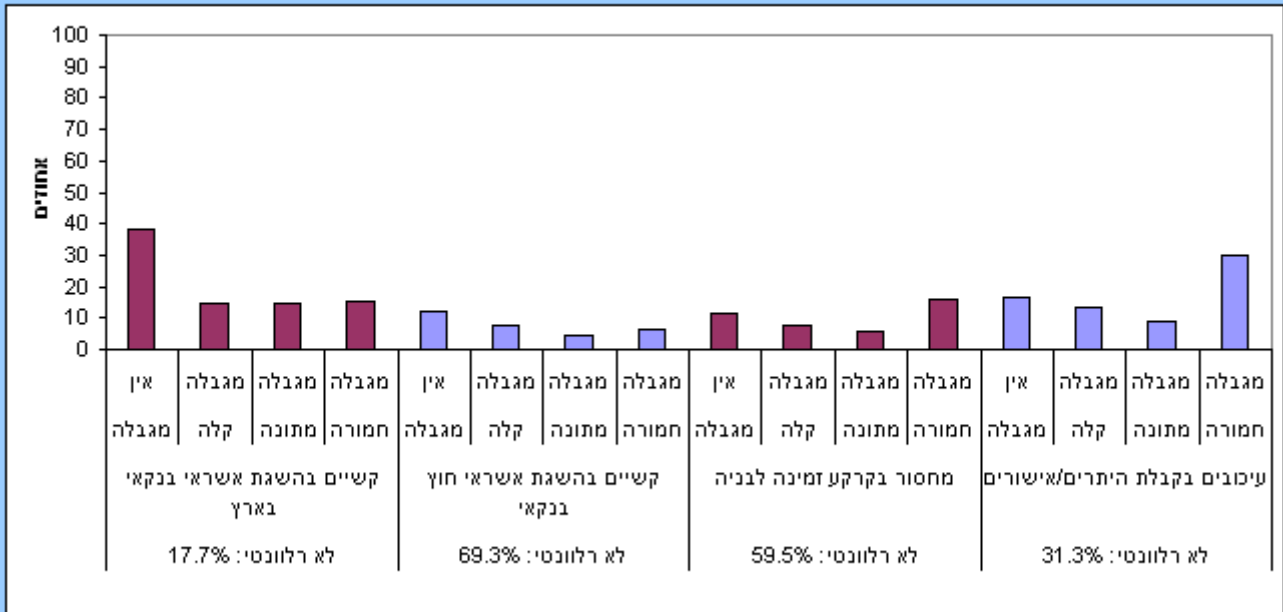
בענף התעשייה ישנן מספר מגבלות שבהן כמעט 40% מהמנהלים השיבו שהמגבלה אינה רלוונטית. המגבלות הללו הן: "שחיקה ברווחיות הייצוא" ו- "מחסור בהזמנות לייצוא". (לרוב מדובר בחברות שאינן מייצאות בענף זה).

ענף הבינוי

תרשים 7-1. ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי על המגבלות בביצוע הפעילות בענף הבינוי

תרשים 7-2. ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי על המגבלות בביצוע הפעילות בענף הבינוי

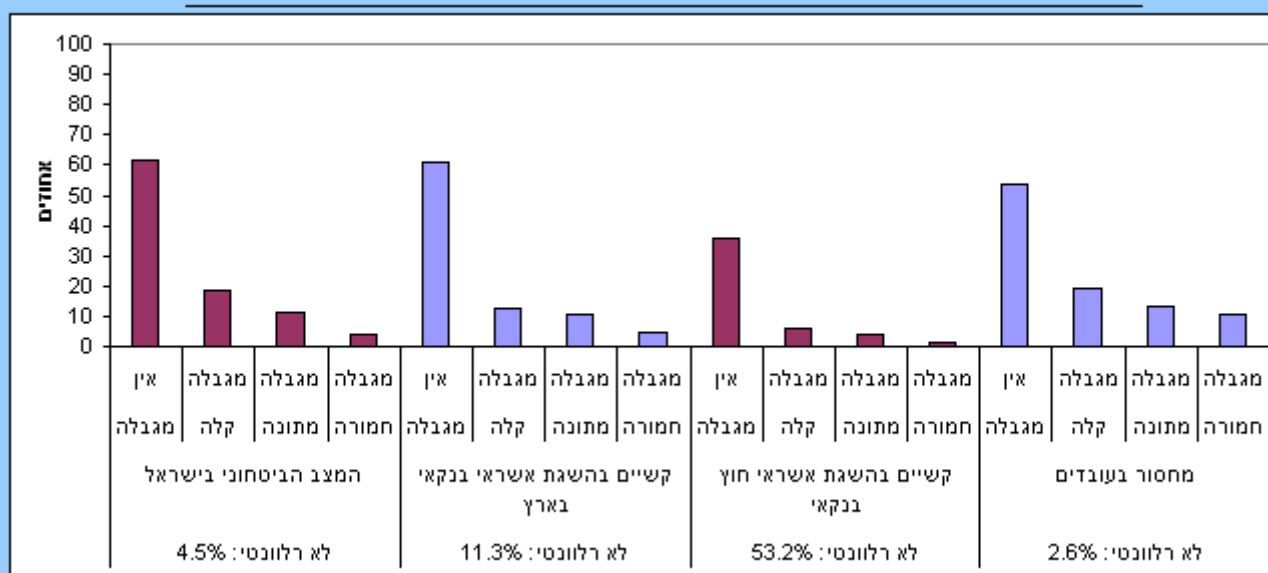
בענף הבינוי ישנן מספר מגבלות שבהן יותר מ- 50% מהמנהלים השיבו שהמגבלה אינה רלוונטית. המגבלות הללו הן: "מחסור בקרקע זמינה לבניה", "קשיים בהשגת אשראי חוץ בנקאי". בנוסף ישנן מגבלות נוספות בהן מעל 50% מהמנהלים השיבו שהמגבלה אינה מהווה עכורם מגבלה במגבלות הבאות: "המצב הביטחוני בישראל", "מחסור בציוד ובחומרי גלם" ו"ביקוש נמוך".

המגבלה שמרבית מנהלי החברות בענף הבינוי בתקופת הסקר ציינו שהיא מהווה בשבילן מגבלה חמורה הייתה - "עיכובים בקבלת היתרים ואישורים". בנוסף ניתן לראות שישנם מנהלי חברות שמציינים את "המחסור בעובדים מקצועיים (בעבודות רטובות)" והמחסור בעובדים מקצועיים (בעבודות לא רטובות) כמגבלות בעלות חומרה מתונה יחסית לשאר המגבלות.

המסחר הקמעונאי

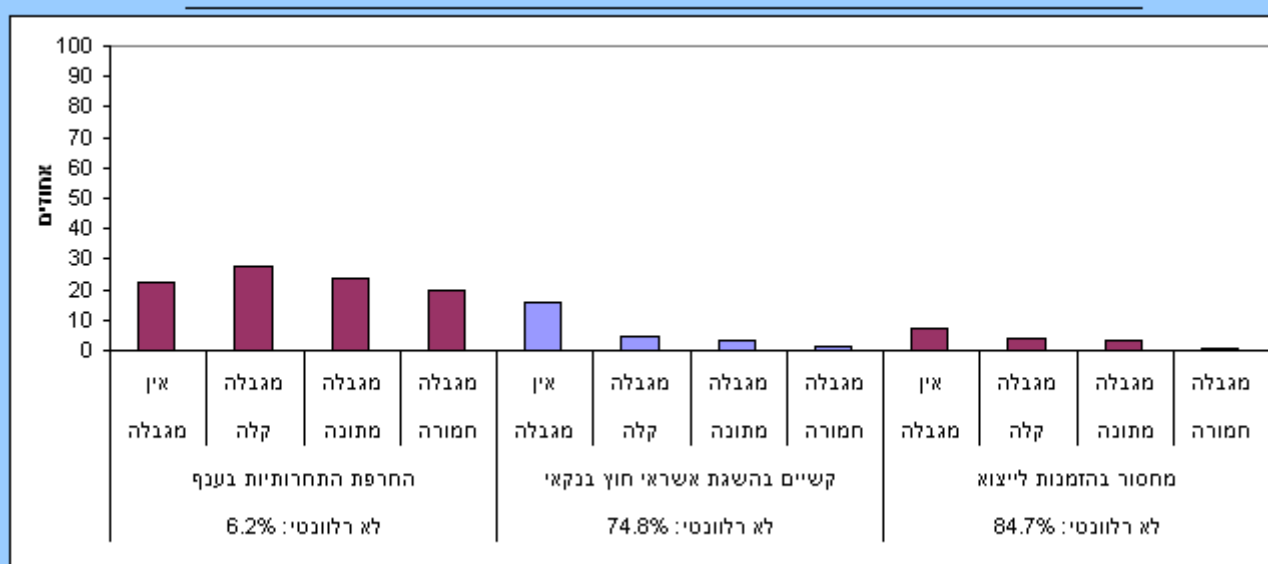
בענף המסחר הקמעונאי במגבלה של "קשיים בהשגת אשראי חוץ בנקאי" היו יותר מ- 50% שענו שהמגבלה אינה רלוונטית. במגבלה "מחסור בעובדים", ניתן לראות שמעל 50% מהמשיבים ענו שאין מגבלה, דבר שהתואם את הביקוש הרב לעובדי מכירות [המדווח בסקר משרות פנויות](#).

תרשים 8. ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי על המגבלות בביצוע הפעילות בענף המסחר הקמעונאי

ענף השירותים

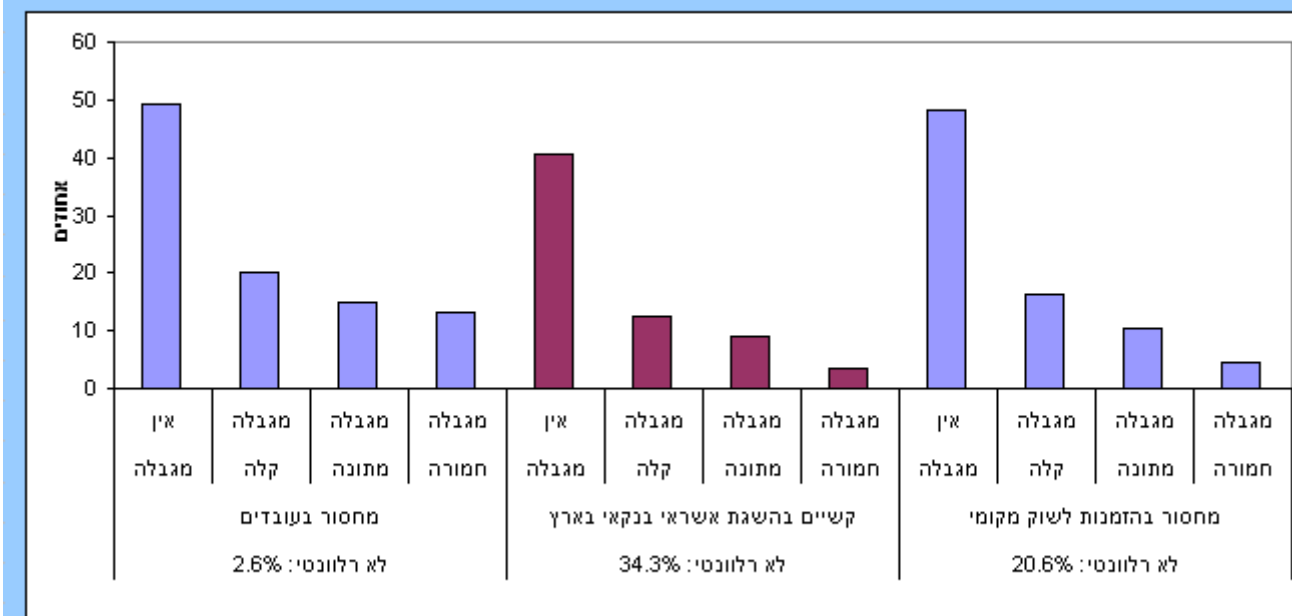
תרשים 9-1 ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי על המגבלות בביצוע הפעילות בענף השירותים

בענף השירותים ישנן מספר מגבלות שבהן יותר מ- 50% מהמנהלים השיבו שהמגבלה אינה מהווה עבון מגבלה, המגבלות הללו הן: "המצב הביטחוני בישראל", "מחסור במכונות וציוד", "מחסור בעובדים", "קשיים בהשגת אשראי בנקאי בארץ" ו-"מחסור בהזמנות לשוק המקומי".

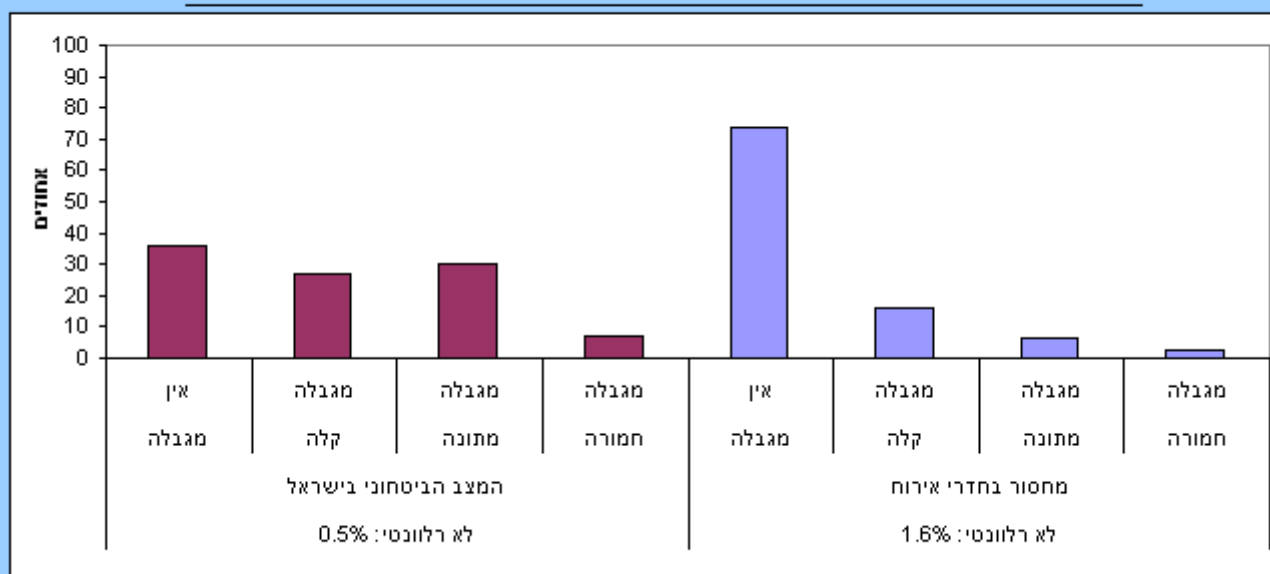
בחלק מהמגבלות המדווחים ציינו שהמגבלה אינה רלוונטית המגבלות הללו הן: "מחסור בהזמנות לייצוא", "קשיים בהשגת אשראי חוץ בנקאי". (לרוב מדובר בחברות שאינן מייצאות בענף זה).
 המגבלה שמרבית מנהלי החברות בענף השירותים בתקופת הסקר ציינו שהיא מהווה בשבילן מגבלה חמורה הייתה "החרפת התחרות בענף".

תרשים 9-2. ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי על המגבלות בביצוע הפעילות בענף השירותים

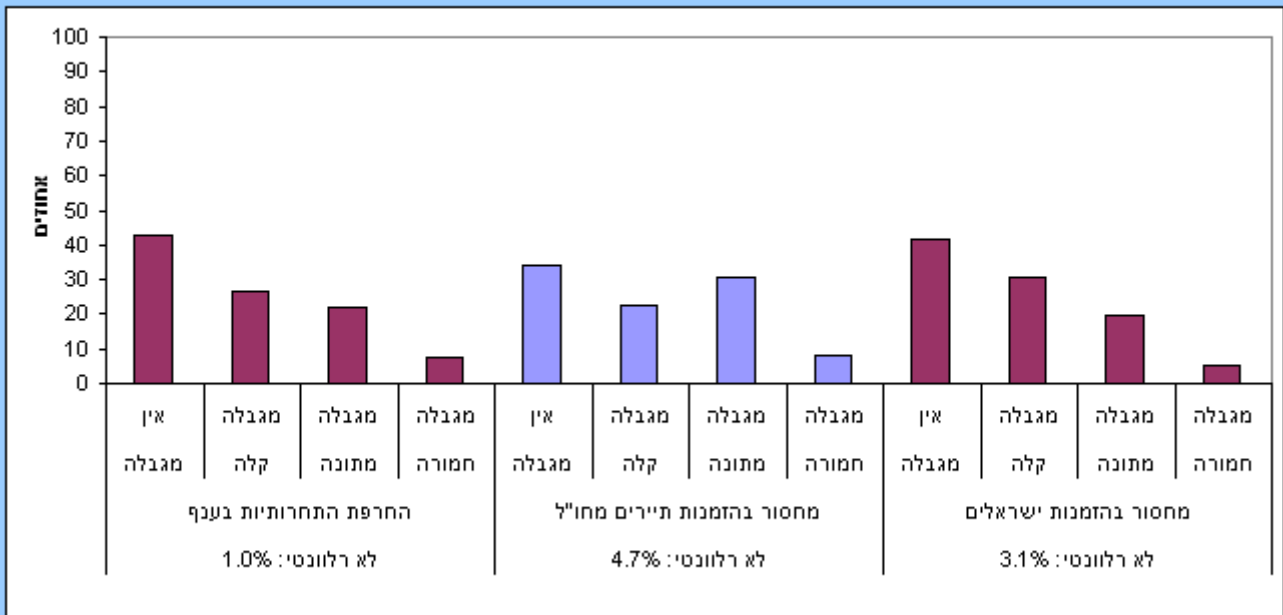

ענף המלונאות

תרשים 10-1. ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי על המגבלות בביצוע הפעילות בענף המלונאות

תרשים 10-2. ממוצע המשיבים ברבעון הרביעי על המגבלות בביצוע הפעילות בענף המלונאות

בענף המלונאות ישנן מספר מגבלות שבהן יותר מ- 50% מהמנהלים השיבו שהמגבלה אינה מהווה עבורן מגבלה, המגבלות הללו הן: "מחסור בעובדים", "ממחסור בחדרי אירוח". ו- "קשיים בהשגת אשראי בנקאי בארץ". קיימת גם מגבלה שרבים ענו שהיא לא רלוונטית "קשיים בהשגת אשראי חוץ בנקאי".

המגבלות שמרבית מנהלי החברות במלונאות בתקופת הסקר ציינו שהיא מהווה בשבילן מגבלה מתונה היו "מחסור בהזמנות תיירים מחו"ל" (30.8%) ו- המצב הביטחוני (29.9%).

השוואת מדדים וציפיות

כפי שפורסם בהודעה החודשית לעיתונות, ישנם פערים לא מבוטלים בין הערכות מנהלי החברות בנוגע למצבם העכשווי של עסקיהם לבין ציפיות לשלושת החודשים הקרובים.

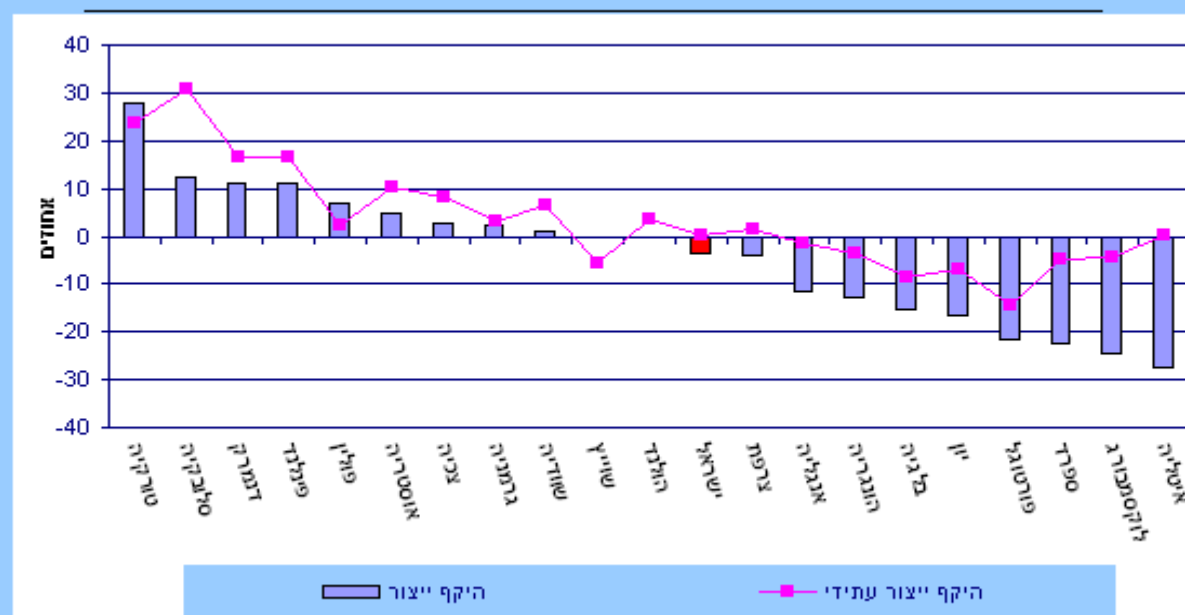
לוח א': מדדים נבחרים לפעילות בעבר ובעתיד לפי ענף כלכלי, דצמבר 2010 – דצמבר 2011

2011												2010	מדדי פעילות	
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	12		
תעשייה														
-3.5	-6.3	-5.6	-3.9	-6.5	-4.7	-4.4	-5.8	-0.8	2.0	2.0	5.9	5.1	היקף הייצור (התפוקה)- בשלושת החודשים הקודמים	
0.2	4.8	4.0	6.0	1.2	14.9	16.0	10.9	19.2	15.2	20.2	17.3	14.9	צפי בהיקף הייצור (התפוקה)- בשלושת החודשים הבאים	

בענף התעשייה ניתן לראות שקיימת ציפייה לאופטימיות לעומת הערכת המצב בשלושת החודשים הקודמים למועד הסקר, באותו מדד.

לשם הבנת תופעה זו, נערכה השוואה של הנתונים המקבילים ממדינות OECD נבחרות, עבור ענף תעשייה (תרשים 11) ניתן לציין שבמרבית המדינות המוצגות - ובניהן גם ישראל, קיים הפער שתואר לעיל בין הציפיות האופטימיות ולהערכה העכשווית הנמוכה. לעומת זאת, בחלק מהמדינות (טורקיה, פולין, שוויץ) קיימות ציפיות פסימיות יחסית למצב העכשווי.

תרשים 11. מאזן היקף הייצור וצפי היקף ייצור עתידי בענף תעשייה במדינות OECD נבחרות דצמבר 2011

הגדרות

המאזן - חושב לכל שאלה על פי תרגום התשובות של מנהלי החברות לציונים הבאים: התשובה "טוב מהרגיל/גדל יחסית לעונה" מקבלת ציון 1, התשובה "ללא שינוי/רגיל לעונה" מקבלת ציון 0 והתשובה "רע מהרגיל/קטן יחסית לעונה" מקבלת ציון 1-. לאחר מכן, כל ציון מקבל משקל בהתאם לחלקן של משרות השכיר שאותן החברה מייצגת מכלל משרות השכיר בענף הכלכלי שבו החברה פועלת. המאזן הוא ההפרש המשוקלל בין אחוז מנהלי החברות אשר דיווחו על הטבה במצב לבין אחוז מנהלי החברות אשר דיווחו על הרעה. מאזן השווה לאפס מעיד על חוסר שינוי כלומר יציבות בחברה, מאזן שלילי מעיד על כך שאחוז החברות עם מספר גדול של משרות שכיר מדווחות על הרעה במצב מאשר על שיפור, ואילו מאזן חיובי מעיד על כך שאחוז החברות עם מספר גדול של משרות שכיר מדווחים על הטבה.

המאזן הכולל - חושב כסכום משוקלל של המאזן בחמשת ענפי הסקר (בשאלה "מהו להערכתך מצבה העסקי/כלכלי של החברה נכון להיום?"), בהתאם למשקל של אותו ענף בסך משרות השכיר של אוכלוסיית הסקר.

אוכלוסיית הסקר

האוכלוסייה בסקר מגמות בעסקים כוללת את כל החברות בהן המעסיקים לפחות 5 מועסקים בענפים הכלכליים הבאים:

הערה	סימול הענף	שם הענף
	B	תעשייה
	D	בינוי
	504, 52	מסחר קמעונאי ומכירה קמעונאית של דלק
למעט ענף 552	55	בתי מלון ושירותי אירוח
למעט ענף 64 וקרנות מחקרים בבתי חולים	F (56),G,H,I,L,M (90,94)	ענפי השירותים

ענפי השירותים כוללים:

- ענף הסדר F - מסעדות ושירותי אוכל (ענף 56)
- ענף הסדר G – תחבורה, למעט ענף אחסנה, מגרשי חניה ומסופי מטען (ענף 64)
- ענף הסדר H - בנקאות, ביטוח ומוסדות פיננסיים אחרים (ענפים 67-68)
- ענף הסדר I - נכסי דלא נידי, פעילויות השכרה ושירותים עסקיים (ענפים 70-76)
- ענף הסדר L - שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד (ענפים 85-86)
- ענף הסדר M - ענף סילוק שפכים ואשפה ושירותי תברואה (ענף 90)
- ענף הסדר M - ענף פעילויות בילוי הפנאי, תרבות וספורט (ענף 94)

גופים השייכים לסקטורים הבאים אינם חלק מאוכלוסיית הסקר:

- ממשלה מקומית (סקטור 131300)
- מלכ"רים ציבוריים (סקטור 131110)
- מלכ"רים פרטיים המשרתים משקי בית (סקטור 150020)
- חברות ממשלתיות לא פיננסיות (סקטור 110010)
- מתווכים פיננסיים אחרים בבעלות ממשלתית (סקטור 123010)
- חברות ביטוח ופנסיה בהנהלה ממשלתית (סקטור 125010)

מדגם "סקר הערכת המגמות בעסקים מהווה תת מדגם של "סקר משרות פנויות" ומקיף כ-1000 יחידות.